

#nuoriso

LEADER

Elävä Kainuu

NuorisoLeader -strategia

Elävä Kainuu Leader ry

Päivitetty 18.11.2025

Sisällysluettelo

1. JOHDANTO	1	4.5 Kansainvälisyys ja nuorisovaihdot	11
1.1 Strategian tarkoitus	1	4.6 Kestävä kehitys	11
1.2 Tausta ja valmisteluprosessi ..	2	5. YHTEISTYÖ JA VERKOSTOT	12
1.3 Parasta elämää syntäjänsäseuduilla	2	6. VAIKUTTAVUUS, SEURANTA JA ARVIOINTI	13
1.4 Strategian kulmakivet	3	6.1 Mittarit ja raportointi	14
2. TOIMINNAN PERUSTEET	3	6.2 Palautekanavat ja jatkuva arviointi	14
2.1 Kohderyhmä ja alueellinen kattavuus	4	6.3 Strategian päivityskäytännöt 15	
2.2 Toimintaperiaatteet	4	7. LIITELUETTELO	16
2.3 NuorisoLeaderin arvolupaukset	4		
3. STRATEGISET TAVOITTEET	5		
3.1 Nuorten osallisuus	5		
3.2 Nuorten kehittämisvalmiudet	6		
3.3 Nuorten hyvinvointi ja yhteisöllisyys	7		
3.4 Paikallisidentiteetti ja kotiseutuseide	7		
4. TOIMINTAMALLI JA TOIMENPITEET	8		
4.1 Nuorisotyöryhmä	8		
4.2 Viestintäsuunnitelma	9		
4.3 ROJEKTI -pienhankerahoitus 9			
4.4 Kokeilut, tapahtumat ja koulutukset	10		

1. JOHDANTO

NuorisoLeader on toimintamalli, jonka kautta nuoret voivat osallistua oman alueensa kehittämiseen, tehdä aloitteita ja toteuttaa pienimuotoisia hankkeita. Toiminnassa painottuvat osallisuus, paikallisuus ja yhteisöllisyys. NuorisoLeader tarjoaa nuorille konkreettisen keinon vaikuttaa lähiympäristöönsä sekä mahdollisuuden oppia suunnittelua, vastuunottoa ja yhteistyötä.

Elävä Kainuu Leaderin alueella nuorten osallistumisen vahvistaminen on erityisen tärkeää, sillä väestön ikääntyminen, muuttoliike ja pitkät etäisyydet haastavat paikallisyhteisöjen elinvoimaa. NuorisoLeader luo nuorille väylän osallistua kehittämiseen matalalla kynnyksellä ja omista lähtökohdistaan käsin. Se tukee nuorten kiinnittymistä kotiseutuun sekä vahvistaa heidän kokemustaan siitä, että heidän panoksellaan on merkitystä.

Tämä strategia määrittää Elävä Kainuu Leader ry:n NuorisoLeader-toiminnan tavoitteet ja suuntaviivat. Se on laadittu osana esiselvityshanketta, jonka aikana kartoitettiin alueelle sopivia toimintamalleja, testattiin käytännön toteutustapoja ja kuultiin nuoria ja sidosryhmiä. Strategian lähtökohtana on nuorten

oma näkemys siitä, millainen malli palvelee heitä parhaiten.

NuorisoLeader-strategia täydentää Elävä Kainuu Leader ry:n kehittämisstrategiaa *Parasta elämää syrjäsydänsuilla 2023–2027*. Sen avulla tuodaan nuorten osallisuus näkyväksi osaksi paikallista kehittämistä, ja varmistetaan, että nuorten ideat, tarpeet ja näkemykset ovat mukana rakentamassa alueen tulevaisuutta. Tavoitteena on, että strategian myötä nuorten osallisuudesta tulee pysyvä ja tunnustettu osa Elävä Kainuu Leader ry:n työtä.

1.1 Strategian tarkoitus

Strategian tarkoituksena on määrittää Elävä Kainuu Leaderin NuorisoLeader-toiminnan suunta ja rakenne. Strategia toimii viitekehyksenä, jonka pohjalta toimintaa voidaan suunnitella, toteuttaa ja arvioida johdonmukaisesti. Sen avulla luodaan pysyvä ja selkeä perusta nuorten osallistumiselle Leader-työhön.

Strategia kokoaa yhteen tavoitteet, toimintaperiaatteet ja keskeiset toimenpiteet, joiden avulla nuorten osallisuutta, vaikutusmahdollisuuksia ja kehittämisvalmiuksia voidaan edistää. Se tukee myös nuorten pienhankkeiden toteuttamista, alueellista verkostoitumista ja vaikuttamisrakenteiden kehittämistä. Strategian avulla varmistetaan, että

toiminta on yhdenmukaista ja vastaa Elävä Kainuu Leaderin strategisia tavoitteita.

1.2 Tausta ja valmisteluprosessi

Strategia on laadittu osana Elävä Kainuu Leader ry:n esiselvityshanketta, joka toteutettiin kesän ja syksyn 2025 aikana. Hankkeen tavoitteena oli kehittää alueelle toimiva NuorisoLeader-malli, joka mahdollistaa nuorten osallistumisen Leader-työhön. Valmistelussa painotettiin nuorten äänen kuulemistä sekä yhteistyötä eri toimijoiden kanssa.

Valmisteluprosessin aikana nuoriskoordinaattori jalkautui nuorten pariin erityisesti nuorisotiloissa ja teki yhteistyötä nuorisotyöntekijöiden, etsivän nuorisotyön ja paikallisten yhdistysten, kuten 4H-yhdistysten, kanssa. Lisäksi toteutettiin verkkokysely, jolla kerättiin nuorten näkemyksiä ja toiveita, sekä yhteissuunnittelua nuorisovaltuustojen kanssa. Prosessiin sisältyi lisäksi käytännön kokeiluja ja tapahtumia. Esiselvityshankkeen raportti löytyy strategian liitteistä.¹

Strategian luomisessa hyödynnettiin myös muiden Suomen Leader-ryhmien kokemuksia. Erityisesti Koillismaan ja Oulujärvi Leaderin NuorisoLeader-

toiminta tarjosivat esimerkkejä ja hyviä käytäntöjä, joita sovellettiin Elävä Kainuu Leaderin tarpeisiin. Samalla kehitettiin omia ratkaisuja, jotka vastaavat alueen erityispiirteisiin ja nuorten esiin nostamiin tarpeisiin.

Työskentelyn tuloksena syntyi strategia, joka perustuu kainuulaisiin olosuhteisiin, nuorten omaan näkemykseen toimivasta mallista sekä laajaan yhteistyöhön eri toimijatahojen kanssa.

1.3 Parasta elämää syrjäsydänseuduilla

NuorisoLeader-strategia on osa Elävä Kainuu Leader ry:n kokonaisstrategiaa ja täydentää sen tavoitteita. Elävä Kainuu Leaderin kehittämisstrategiassa *Parasta elämää syrjäsydänseuduilla* vuosille 2023–2027 painotetaan osallisuutta, paikallista identiteettiä ja alueellista elinvoimaa. Nuorten osallistumisen vahvistaminen nähdään keskeisenä keinona näiden tavoitteiden saavuttamisessa.

NuorisoLeader-toiminta tarjoaa nuorille välineitä osallistua aluekehittämiseen ja toteuttaa omaehtoisia hankkeita. Strategia tuo selkeyttä ja jatkuvuutta toimintaan ja varmistaa, että nuorten rooli paikallisessa

¹ Liite 1. NuorisoLeader -esiselvityshankkeen raportti

kehittämistyössä on näkyvä ja tunnus-
tettu. Strategia tukee myös organisaa-
tion sisäistä kehittämistyötä ja ohjaa
NuorisoLeader-toiminnan käytännön
toteutusta.

1.4 Strategian kulmakivet

NuorisoLeader-strategia rakentuu vii-
den keskeisen kulmakiven varaan. Ne
kuvaavat toiminnan peruseriaatteita
ja ohjaavat käytännön toteutusta. Kul-
makivet varmistavat, että nuorten osal-
lisuus ei jää yksittäisiin kokeiluihin,
vaan muodostaa pysyvän ja tunnuste-
tun osan paikallista kehittämistyötä.

Ensimmäinen kulmakivi on **nuorten osal-
lisuuden ja yhteisöllisyyden vahvistaminen**.

Nuorille annetaan mahdollisuus vaikut-
taa omassa elinympäristössään, tehdä
aloitteita ja toteuttaa ideoitaan yhdessä
muiden kanssa.

Toiseksi strategia **tukee nuorten vaikutta-
mismahdollisuuksia paikallisesti**. Nuoret
pääsevät mukaan päätöksentekoon ja
kehittämiseen, ja heidän näkemyksensä
huomioidaan tasavertaisesti muiden
toimijoiden kanssa.

Kolmanneksi kulmakiveksi nostetaan
**nuorten keinojen ja valmiuksien vahvistaminen
hanketoimintaan**. Käytännön kokemukset
projektien suunnittelusta, toteutuk-
sesta ja arvioinnista antavat nuorille

taitoja, joita he voivat hyödyntää opin-
noissa, työelämässä ja kansalaisuu-
dessa.

Neljäs kulmakivi on **pysyvien rakenteiden
ja käytäntöjen luominen** nuorten osallistu-
miselle. Toiminta ei perustu vain lyhyt-
aikaisiin kokeiluihin, vaan tavoitteena
on rakentaa pitkäjänteisiä malleja, joi-
den kautta nuoret voivat olla mukana
myös tulevaisuudessa.

Viidenneksi strategia pyrkii **liittämään
paikalliset nuoret verkostoihin kotimaassa ja
kansainvälisesti**. Kansallinen ja kansain-
välinen yhteistyö avaa uusia näkökul-
mia, vahvistaa nuorten osaamista ja li-
sää alueen elinvoimaa.

2. TOIMINNAN PERUSTEET

NuorisoLeader-toiminta Elävä Kainuu
Leaderin alueella perustuu selkeään
kohderajaukseen, yhteisiin periaattei-
siin ja konkreettisiin tukimuotoihin.
Toiminnan taustalla vaikuttavat niin
valtakunnalliset kuin paikalliset kai-
nuulaiset erityispiirteet, jotka ohjaavat
sen suuntaa ja painotuksia. Tässä lu-
vussa määritellään kohderyhmä, alu-
eellinen kattavuus, toiminnan periaat-
teet sekä rahoitus- ja arvolupausmallit,
joiden pohjalta toiminta rakentuu.

2.1 Kohderyhmä ja alueellinen kattavuus

NuorisoLeader-toiminta Elävä Kainuu Leaderin alueella kohdistuu 13–29-vuotiaisiin nuoriin. Erityistä huomiota kiinnitetään niihin nuoriin, jotka eivät ole aiemmin osallistuneet kehittämistoimintaan, jotta myös heille avautuu mahdollisuus vaikuttaa omaan elinympäristöönsä matalalla kynnyksellä ja omista lähtökohdistaan käsin. Toimintaan voivat osallistua sekä yksittäiset nuoret että nuorten muodostamat ryhmät, jotka voivat hakea tukea ja toteuttaa omia projektejaan.

Toiminta-alueena on koko Elävä Kainuu Leaderin toiminta-alue: Hyrynsalmi, Kuhmo, Ristijärvi, Sotkamo ja Suomussalmi. Strategian tavoitteena on varmistaa, että NuorisoLeader-malli toteutuu tasapuolisesti jokaisessa kunnassa ja että nuorilla on yhdenvertaiset mahdollisuudet osallistua riippumatta asuinpaikasta.

2.2 Toimintaperiaatteet

NuorisoLeader-toiminta perustuu kolmeen keskeiseen periaatteeseen: osallisuuteen, kokeilukulttuuriin ja vastuullisuuteen.

Osallisuus tarkoittaa sitä, että nuoret ovat mukana suunnittelemassa, toteuttamassa ja arvioimassa toimintaa.

Toiminta perustuu nuorten omiin ideoihin ja tarpeisiin, ja sen tavoitteena on vahvistaa nuorten kokemusta vaikuttamisesta ja yhteisöllisyydestä.

Kokeilukulttuuri mahdollistaa uusien ideoiden testaamisen ilman pelkoa epäonnistumisesta. Toiminta tukee rohkeutta kokeilla, kehittää ja oppia, ja tarjoaa tilaa erilaisille lähestymistavoille ja näkökulmille.

Vastuullisuus näkyy toiminnan yhteiskunnallisessa sitoutumisessa. NuorisoLeader-toiminta edistää kestävästä kehitystä, yhteistä hyvää ja alueellista hyvinvointia. Nuoret saavat mahdollisuuden harjoitella vastuunottoa sekä projektien suunnittelun että toteutuksen kautta.

2.3 NuorisoLeaderin arvolupaukset

NuorisoLeader-toimintaa ohjaa viisi arvolupaus, jotka kuvaavat toiminnan tavoitetta nuorten näkökulmasta ja toimivat viestinnän sekä kehittämistyön perustana.

NuorisoLeader avaa mahdollisuuksia

Toiminta tarjoaa nuorille keinot kehittää uutta ja vaikuttaa suoraan oman alueensa nuorten toimintaan. Nuoret pääsevät toteuttamaan omia ideoitaan ja kokeilemaan omannäköistään tekemistä.

NuorisoLeader uudistaa tekemistä

Toiminta tukee hankkeita, joissa nuoret voivat oppia, kehittää osaamistaan ja vaikuttaa heille tärkeisiin asioihin. Nuorten oma-aloitteisuus ja kokeilut ovat keskiössä.

NuorisoLeader innostaa kokemuksiin

Toiminta mahdollistaa positiivisia ja merkityksellisiä kokemuksia yhdessä muiden kanssa. Se luo tilaa innostukselle, luovuudelle ja yhteisöllisyydelle.

NuorisoLeader herättää yhteiset ideat

Toiminta rakentuu yhteisöllisesti ja kannustavasti. Yhteisten ideoiden synnyttäminen ja toteuttaminen on osa prosessia, jossa nuorten näkemyksille annetaan arvoa.

NuorisoLeader virtaa nuorilta nuorille

Toiminta perustuu nuorten omiin päätöksiin ja tekoihin. Nuoret suunnittelevat ja toteuttavat toimintaa toisille nuorille, mikä vahvistaa vaikuttamisen ja osallisuuden kokemusta.

3. STRATEGISET TAVOITTEET

Strategian tavoitteena on tukea nuorten mahdollisuuksia osallistua paikalliseen kehittämiseen, vaikuttaa omaan elinympäristöönsä ja vahvistaa yhteisöllisyyttä Elävä Kainuu Leaderin alueella. Tavoitteet on laadittu

esiselvityshankkeen havaintojen ja osallistavan valmisteluprosessin perusteella. Niiden toteuttamista tukevat käytännön toimintamallit ja yhteistyörakenteet, jotka kytkeytyvät suoraan NuorisoLeaderin arvolupauksiin ja periaatteisiin.

3.1 Nuorten osallisuus

Toiminnan keskeinen tavoite on lisätä nuorten osallisuutta kehittämistyöhön ja tukea heidän aktiivista rooliaan omassa yhteisössään. NuorisoLeader tarjoaa nuorille mahdollisuuksia vaikuttaa, tehdä aloitteita ja toteuttaa omia ideoitaan paikallistasolla – ei aikuisten ohjaamina, vaan nuorista itsestään lähtevänä toimintana.

Osallisuuden vahvistaminen tarkoittaa, että nuorilla on aito ja tasavertainen mahdollisuus osallistua toiminnan jokaiseen vaiheeseen: ideointiin, suunnitteluun, päätöksentekoon, toteutukseen ja arviointiin. Nuorten näkemykset ovat keskiössä, eivät taustalla. Tavoitteena on, että osallisuus ei jää yksittäisiin projekteihin, vaan siitä muodostuu luonnollinen ja pysyvä osa alueellista kehittämistoimintaa.

Esiselvityshankkeen aikana nuorten osallisuus toteutui käytännössä monin tavoin. Nuoria tavattiin nuorisotiloissa, nuorten työpajalla ja tapahtumien yhteydessä, ja heidän näkemyksiään

koottiin myös verkkokyselyn avulla. Nuorisovaltuustojen kanssa tehtiin yhteissuunnittelua, ja nuoret olivat mukana järjestämässä kokeiluja. Näiden kokemusten kautta havaittiin, että nuoret innostuvat erityisesti silloin, kun he voivat toteuttaa omia ideoitaan nopeasti ja nähdä konkreettisen vaikutuksen ympäristössään. Osallistumisen matala kynnys ja aikuisten tarjoama tuki olivat avainasemassa siinä, että nuoret kokiivat olevansa aidosti mukana, eivätkä vain kohteena.

NuorisoLeader-toiminta lähtee liikkeelle siitä, mikä nuoria itseään kiinnostaa ja innostaa. Aikuisten rooli ei ole ohjata valmiiseen muottiin, vaan mahdollistaa ja tukea. Kun nuori saa itse päättää ja tehdä, hän myös sitoutuu, innostuu ja kasvaa – ei vain projektin tekijänä, vaan yhteisönsä aktiivisena jäsenenä.

Tavoitteena on, että jokaisessa Elävä Kainuu Leaderin kunnassa on olemassa rakenteet ja kulttuuri, jotka tukevat nuorten pitkäjänteistä osallisuutta. Nuorten on voitava kokea, että heidän panoksensa on tarpeellista, arvostettua ja vaikuttavaa.

OSALLISUUTTA TUKEVAT

- **ROJEKTI-** rahoituksen mahdollisuus nuorten omille ideoille
- **Nuorisotyöryhmä päätöksenteossa**
- **Osallistavat menetelmät**
- **Nuorisotietoinen viestintä**

3.2 Nuorten kehittämisvalmiudet

NuorisoLeaderin kautta nuoret saavat konkreettista kokemusta projektien suunnittelusta, toteutuksesta ja arvioinnista. Tällainen tekemällä oppiminen synnyttää valmiuksia, jotka tukevat nuorten itseluottamusta, oma-aloitteisuutta ja aktiivista kansalaisuutta. Se luo myös jatkopolkuja esimerkiksi yhdistystoimintaan, opiskeluun tai työelämään.

Kehittämisvalmiuksien kasvattaminen ei tarkoita vain käytännön projektitaitoja, vaan myös ymmärrystä vaikuttamisesta, vastuun kantamisesta ja yhteistyön merkityksestä. Kun nuori saa toteuttaa oman ideansa ja huomaa onnistuvansa, syntyy oppimista, joka kantaa pitkälle – sekä hänen omaan elämänsä että koko Elävä Kainuu Leaderin toiminta-alueen tulevaisuuteen.

KEHITTÄMISVALMIUKSIA TUKEVAT

- **ROJEKTI-** hankkeiden toteutus oppimisen väylänä
- **Yhteistyö** paikallisten toimijoiden kanssa
- **Koulutukset ja ohjaus** nuorille
- **Nuorisotyöryhmä** arviointitehtävissä

3.3 Nuorten hyvinvointi ja yhteisöllisyys

NuorisoLeader tarjoaa nuorille tilan tehdä asioita yhdessä, saada merkityksellisiä kokemuksia ja kokea kuuluvansa yhteisöön. Tällainen toiminta tukee erityisesti niiden nuorten hyvinvointia, joiden osallistumismahdollisuudet ovat vähäisiä. Hyvinvointi on sekä toiminnan tavoite että sen lähtökohta.

YHTEISÖLLISYYTTÄ EDISTÄÄ

- **Nuorten omat projektit ja tapahtumat**
- **Nuorisotyöryhmä yhteisön rakentajana**
- **Ryhmämuotoisen toiminnan tukeminen**
- **Nuorten onnistumisten esiin nostaminen**

3.4 Paikallisidentiteetti ja kotiseutuse

NuorisoLeader-toiminta tukee nuorten kiinnittymistä omaan elinympäristöönsä. Kun nuori saa vaikuttaa siihen, mitä omassa kunnassa tapahtuu, hän voi kokea kotiseutunsa

merkityksellisempänä – paikkana, jossa voi toimia, kasvaa ja vaikuttaa.

Toiminta kannustaa nuoria tarkastelemaan omaa kuntaansa kehittämisen kohteena ja kokemaan itsensä osaksi yhteisöä. Projekteissa nousevat usein esiin paikalliskulttuuri, arjen parantaminen ja yhteisön hyvinvointi. Tämä ei vahvista ainoastaan yksittäisten nuorten kokemusta osallisuudesta, vaan rakentaa myös alueellista elinvoimaa ja jatkuvuutta.

Keskeistä on, että nuoret kokevat toiminnassa myös omistajuuden tunteen: heidän ideansa ja tekonsa eivät ole vain yksittäisiä kokeiluja, vaan osa oman kotiseudun kehittämistä. Kun nuori näkee oman panoksensa näkyväksi ja arvostetuksi, vahvistuu samalla kokemus siitä, että kotiseudulla on paikka myös hänen tulevaisuudelleen.

PAIKALLISIDENTITEETTIÄ JA KOTISEUTUSIDETTÄ EDISTÄVÄT

- ROJEKTI -rahoituksen kohdentaminen kotiseudun kehittämiseen
- Koulujen, yhdistysten ja muiden paikallisten toimijoiden kanssa rakennettava yhteistyö
- Omasta kotikunnasta tai -kylästä ylpeyttä vahvistava toiminta
- Nuorten ideat ja onnistumiset yhteisölle näkyviin tuova viestintä

4. TOIMINTAMALLI JA TOIMENPITEET

NuorisoLeaderin toimintamalli koostuu käytännön tukirakenteista, jotka mahdollistavat nuorten ideoiden toteuttamisen, osallisuuden vahvistamisen ja kehittämisvalmiuksien kasvattamisen. Toimintamallin keskiössä ovat nuorten oma päätösvalta ja heille suunnatut ohjaavat palvelut. Mallin avulla varmistetaan, että NuorisoLeader-toiminta on yhdenvertaisesti saavutettavissa koko Elävä Kainuu Leaderin alueella ja että toiminta on pitkäjänteistä, johdonmukaista ja vaikuttavaa.

Käytännössä strategian tavoitteet muuttuvat teoiksi nuorisotyöryhmän

päätöksenteon, ROJEKTI-pienhanke-rahoituksen, kokeilujen ja tapahtumien, kansainvälisen yhteistyön sekä nuorille suunnatun viestinnän kautta. Toimintamalli perustuu esiselvityshankkeen aikana testattuihin käytäntöihin ja nuorten esiin nostamiin tarpeisiin. Se luo rakenteen, jonka avulla nuorten ideat voidaan muuttaa konkreettisiksi teoiksi ja jossa nuoret saavat mahdollisuuden osallistua kaikilla tasoilla – ideoinnista päätöksentekoon ja toteutukseen. Käytännön toimintamalli on avattu tarkemmin strategian liitteissä.²

4.1 Nuorisotyöryhmä

Nuorisotyöryhmä on NuorisoLeaderin keskeinen rakenne. Se koostuu alueen nuorista, jotka osallistuvat päätöksentekoon, ideoiden arviointiin ja toiminnan kehittämiseen. Työryhmä toimii sekä tukena muille nuorille että väylänä vaikuttaa paikalliseen kehittämiseen.

Nuorisotyöryhmän tehtäviin kuuluu ROJEKTI-hakemusten käsittely ja rahoituspäätösten valmistelu, nuorille suunnattujen tapahtumien ja tilaisuuksien suunnittelu ja toteutus, NuorisoLeader-toiminnan kehittäminen nuorten näkökulmasta sekä esimerkiksi ja innostajana toimiminen muille nuorille.

² Liite 2. NuorisoLeader -toimintamalli

Ryhmä on avoin kaikille 13–29-vuotiaille nuorille, jotka voivat hakea mukaan matalalla kynnyksellä. Työryhmä päättää itse omista säännöistään ja kokoonpanostaan, kuitenkin niin, että alueellinen kattavuus, tasa-arvo ja osallisuus toteutuvat. Ryhmä uudistuu säännöllisesti, ja sen kokoontumistiheys sovitaan alueen tarpeisiin ja nuorten toiveisiin. Toimintaa tuetaan tarjoamalla ohjausta, koulutusta ja käytännön apua, jotta työryhmän jäsenet voivat keskittyä omaan rooliinsa nuorten edustajina ja kehittäjinä.

NUORISOTYÖRYHMÄN TEHTÄVÄT

- Käsittelee ROJEKTI-hakemuksia ja osallistuu rahoituspäätösten valmisteluun
- Suunnittelee ja toteuttaa nuorille suunnattuja tapahtumia ja tilaisuuksia
- Kehittää NuorisoLeader-toimintaa nuorten näkökulmasta
- Toimii esimerkkinä ja innostajana muille nuorille

4.2 Viestintäsuunnitelma

Viestintä on keskeinen osa NuorisoLeader-toimintaa. Sen tavoitteena on tavoittaa nuoret heidän omissa kanavissaan, lisätä tunnettuutta ja innostaa mukaan toimintaan. Viestinnän tulee olla selkeää, visuaalisesti houkuttelevaa ja nuorten näköistä – ei

viranomaisviestintää, vaan osallisuuden kutsuvaa ja matalan kynnyksen henkeä vahvistavaa.

Viestintä toteutetaan erityisesti sosiaalisen median kanavissa, joita nuoret itse käyttävät. Lisäksi sitä tehdään yhteistyössä koulujen, kirjastojen, nuorisotoimien, kuntien ja muiden sidosryhmien kanssa. Kaikessa viestinnässä hyödynnetään NuorisoLeaderin graafista ilmettä sekä arvolupauksia vahvistavaa visuaalista kieltä, jotta toiminta tunnustetaan ja sen sanoma välittyy myös laajemmin paikallisyhteisölle.

VIESTINTÄSUUNNITELMA TUKEE

- ROJEKTI- rahoituksen ja osallistumismahdollisuuksien tiedottamista
- Nuorten projektien ja ideoiden näkyväksi tekemistä
- Tapahtumien ja koulutusten markkinointia
- Nuorisotyöryhmän toiminnan tunnetuksi tekemistä

4.3 ROJEKTI -pienhankerahoitus

ROJEKTI on NuorisoLeaderin matalan kynnyksen rahoitusmalli, jonka avulla nuoret voivat toteuttaa omia ideoitaan konkreettisesti. Tuki on tarkoitettu 13–29-vuotiaille nuorille ja nuorten ryhmille, jotka haluavat järjestää tapahtumia, parantaa alueensa viihtyvyyttä,

kehittää harrastusmahdollisuuksia tai kokeilla yrittäjämäistä toimintaa.

Rahoituksen lähtökohtana ovat nykyiset säännöt ja ehdot, mutta ne eivät ole pysyviä, vaan niitä voidaan kehittää ja päivittää yhdessä nuorten kanssa. NuorisoLeaderin tavoitteena on, että nuoret itse vaikuttavat siihen, millaisiin tarkoituksiin ja millä ehdoilla rahoitusta myönnetään. Tällä tavoin ROJEKTI eroaa perinteisistä rahoitusmalleista: se on nuorten oma työkalu, jonka toimintaperiaatteet he voivat itse määritellä.

Elävä Kainuu Leaderin ROJEKTI-rahoitus on ollut käytössä jo vuodesta 2018, ja se on osoittautunut toimivaksi väyläksi nuorten ideoiden toteuttamiselle. Sen avulla on syntynyt laaja kirjo paikallisia nuorten hankkeita, kuten geokätköreittejä, valokuvanäyttelyitä, retkiä ja erilaisia tapahtumia. Lisäksi rahoituksen turvin on toteutettu nuorten kokeiluyrittäjyyttä.

ROJEKTI-mallin periaatteisiin kuuluu se, että se on helposti saavutettava, käytännönläheinen ja yhteisölähtöinen. Malli tarjoaa nuorille mahdollisuuden vaikuttaa omaan elinympäristöönsä tavalla, joka tukee osallisuutta, aktiivisuutta ja yhteisöllisyyttä.

ROJEKTI -RAHOITUS TUKEE

- Nuorten omien ideoiden toteuttamista
- Uusien tapahtumien ja kokeilujen käynnistämistä
- Harrastus- ja yhteisötoiminnan kehittämistä
- Yrittäjämäisten kokeilujen ja oppimisen mahdollistamista

4.4 Kokeilut, tapahtumat ja koulutukset

NuorisoLeader-toiminta tarjoaa nuorille mahdollisuuksia osallistua erilaisiin tapahtumiin, työpajoihin ja koulutuksiin, joissa voi oppia, verkostoitua ja vaikuttaa. Nämä tilaisuudet toimivat matalan kynnyksen väylänä osallistua toimintaan, kehittää osaamista ja vahvistaa yhteisöllisyyttä.

Toimintaa voidaan toteuttaa sekä nuorten itsensä järjestämänä että Elävä Kainuu Leaderin ja sidosryhmien tuottamana. Tapahtumien aiheet ja muodot määräytyvät nuorten kiinnostuksen ja tarpeiden mukaan – kyse voi olla esimerkiksi ideatyöpajoista, koulutuksista, leireistä, retkistä tai teemapäivistä.

Kokeilut voivat liittyä esimerkiksi yrittäjyyteen, vaikuttamiseen tai uudenlaisiin osallistumisen tapoihin. Kokeilukulttuuri antaa tilaa epävarmuudelle,

oppimiselle ja uuden kehittämiselle ilman painetta täydellisestä lopputuloksesta. Oleellista on, että nuoret itse ideoivat ja kokeilevat heille merkityksellisiä asioita – joko yksin, ryhmissä tai yhdessä muiden toimijoiden kanssa.

TAPAHTUMAT JA KOULUTUKSET TUKEVAT

- Nuorten osallisuutta ja vaikutusmahdollisuuksia
- Kehittämismahdollisuuksien vahvistamista
- Yhteisöllisyyttä ja hyvinvointia
- Projektirahoituksen hyödyntämistä

4.5 Kansainvälisyys ja nuorisovaihdot

NuorisoLeader-toiminta tarjoaa nuorille mahdollisuuksia osallistua myös kansainvälisiin toimintoihin, joissa tutustutaan muiden maiden nuoriin, opitaan uusia näkökulmia ja kehitetään valmiuksia globaalissa maailmassa toimimiseen. Kansainvälisyys voi olla osa omaa hanketta, mutta se voi toteutua myös erillisinä vaihtoina, yhteistyöhankkeina tai leireinä.

Kansainväliset kokemukset vahvistavat nuorten kulttuurienvälistä ymmärrystä, kielitaitoa ja verkostoitumistaitoja. Ne tarjoavat nuorille mahdollisuuden nähdä, että myös pienten paikkakuntien nuorilla on paikka ja ääni osana Eurooppaa ja maailmaa.

Tavoitteena on, että myös Elävä Kainuu Leaderin alueen nuorilla on mahdollisuus osallistua kansainväliseen vuoropuheluun ja saada kokemuksia, jotka vahvistavat heidän osallisuuttaan, itsetuntoaan ja tulevaisuuden mahdollisuuksia.

KANSAINVÄLISYYTTÄ TUKEVAT

- Leader-ryhmien välinen yhteistyö ja nuorisovaihdot
- Osallistuminen kansainvälisiin nuorten tapahtumiin ja leireihin
- Nuorten toteuttamat kansainväliset projektit ja kumppanuudet
- Nuorten kansainväliset kokemukset esiin tuova viestintä

4.6 Kestävä kehitys

Kestävä kehitys on olennainen osa NuorisoLeader-toimintaa. On olennaista, että ympäristö, sosiaalinen oikeudenmukaisuus ja taloudellinen vastuullisuus huomioidaan kaikessa toiminnassa. Nuorten tulee saada mahdollisuuksia oppia, suunnitella ja toteuttaa kestäviä ratkaisuja niin projekteissaan kuin arjen valinnoissaan.

Kaikissa NuorisoLeader-projekteissa edellytetään kestävä kehityksen huomioimista suunnittelussa, toteutuksessa ja viestinnässä. Toiminnassa

korostetaan esimerkiksi kierrätystä, energiatehokkuutta, luonnon monimuotoisuuden vaalimista sekä paikallisten resurssien ja lähiruoan hyödyntämistä. Samalla vahvistetaan sosiaalista kestävyyttä: yhdenvertaisuutta, osallisuutta ja syrjimättömyyttä.

Tavoitteena on, että kestävä kehitys on luonnollinen ja näkyvä osa kaikkea NuorisoLeader-toimintaa Elävä Kainuu Leaderin alueella.

KESTÄVÄÄ KEHITYSTÄ EDISTETÄÄN

- Tarjoamalla nuorille tietoa ja koulutusta
- Kannustamalla ekologisiin ja sosiaalisiin projekteihin
- Nostamalla nuorten ekoteot esiin viestinnässä
- Toteuttamalla hankkeet ympäristövastuullisesti

5. YHTEISTYÖ JA VERKOSTOT

NuorisoLeader-toiminta perustuu yhteistyöhön ja verkostoihin, jotka kokoavat yhteen nuoret, kunnat, koulut, yhdistykset ja muut alueelliset toimijat. Verkosto luo rakenteen, jossa nuorten ideat, näkemykset ja aloitteet voivat siirtyä osaksi paikallista kehittämistyötä ja laajempia strategisia linjauksia. Yhteistyö mahdollistaa sen, että nuorten osallisuus ei jää yksittäisiin toimiin, vaan muodostuu pysyväksi tavaksi

toimia. Kun eri tahot tukevat samoja tavoitteita – nuorten hyvinvointia, osallisuutta ja kotiseutuun kiinnittymistä – vaikutus ulottuu koko yhteisöön.

Elävä Kainuu Leader toimii verkoston kokoajana ja koordinaattorina. Sen tehtävänä on varmistaa, että yhteistyö on avointa, tavoitteellista ja alueellisesti kattavaa. Verkosto rakentuu monitasoisesti: paikallisella tasolla nuoret toimivat yhdessä kuntien nuorisotyön, koulujen ja järjestöjen kanssa, ja alueellisella tasolla Leader ry kokoaa eri toimijat yhteisiin hankkeisiin, koulutuksiin ja tapahtumiin.

Yhteistyö on käytännönläheistä ja perustuu yhteisiin kohtaamisiin. Kuntien nuorisotoimet, nuorisovaltuustot ja et-sivä nuorisotyö tavoittavat nuoret arjessa ja tukevat heidän osallistumistaan. Oppilaitokset, yläkoulut, lukiot ja Kainuun ammattiopisto, tarjoavat ympäristön, jossa nuoret voivat oppia projektityötä ja vaikuttamista. Kolmannen sektorin toimijat, kuten 4H-yhdistykset ja Kainuun MIELI ry, tuovat toimintaan yhteisöllisyyttä, luovia menetelmiä ja käytännön toteutusaloja nuorten omille projekteille. Myös seurakunnat, urheiluseurat ja kyläyhdistykset ovat tärkeitä kumppaneita, jotka tarjoavat tiloja ja tukea paikalliseen toimintaan.

Yksityinen sektori ja paikalliset yritykset puolestaan tukevat nuorten

yritystäjyysvalmiuksia sekä tarjoavat kesätyö- ja harjoittelupaikkoja, jotka vahvistavat yhteyttä työelämään ja paikalliseen elinkeinoon.

Yhteistyö näkyy konkreettisesti yhteisenä toimintana ja yhteisinä tapahtumina joissa nuoret pääsevät suunnittelemaan ja toteuttamaan omia ideoitaan. Toimijat osallistuvat myös viestintään, nuorten projektien sparraamiseen ja ohjaukseen. Näin varmistetaan, että jokaisessa kunnassa nuorilla on matalan kynnyksen reitti mukaan NuorisoLeader-toimintaan.

Elävä Kainuu Leaderin verkosto kytkeytyy myös valtakunnalliseen NuorisoLeader-verkostoon, jota koordinoi Ruokaviraston maaseutuverkosto. Yhteistyö Koillismaan ja Oulujärven Leader-ryhmien kanssa on erityisen tiivistä, ja sen kautta jaetaan kokemuksia, kehitetään yhteisiä käytäntöjä ja vahvistetaan alueellista vaikuttavuutta. Kansainvälisen tason yhteistyö, kuten Erasmus+-ohjelman nuorisovaihdot, tarjoaa nuorille mahdollisuuden verkostoitua laajemmin ja tuoda uusia näkökulmia paikalliseen kehittämiseen.

Verkostotyö on jatkuva prosessi, jota arvioidaan ja kehitetään säännöllisesti. Kumppanuuksia vahvistetaan vuosittain järjestettävissä tapaamisissa ja

yhteisissä koulutuksissa, ja niiden toimivuutta seurataan yhteistyön laajuuden ja nuorten osallistumisen kautta. Liitteessä esitetty verkostanalyysi³ toimii jatkossa työkaluna yhteistyön arviointiin ja kehittämiseen. Analyysi päivitetään säännöllisesti, ja sen tuloksia hyödynnetään strategian seurantaan ja uusien kumppanuuksien rakentamista varten.

6. VAIKUTTAVUUS, SEURANTA JA ARVIOINTI

NuorisoLeader-toiminnan vaikuttavuutta seurataan ja arvioidaan sekä määrällisesti että laadullisesti. Arvioinnin tavoitteena on varmistaa, että toiminta edistää strategian keskeisiä päämääriä – nuorten osallisuutta, kehittämisvalmiuksia, yhteisöllisyyttä ja paikallisidentiteettiä – ja että se toteuttaa Leader-periaatteita: alhaalta ylöspäin rakentuvaa kehittämistä, osallistavuutta ja paikallista vastuunkantoa.

Arviointi perustuu jatkuvaan tiedonkeruuseen ja avoimeen vuoropuheluun nuorten, yhteistyökumppaneiden ja Elävä Kainuu Leaderin välillä. Tuloksia hyödynnetään toiminnan kehittämisessä ja strategian päivittämisessä.

³ Liite 3. NuorisoLeader – Verkostanalyysi

6.1 Mittarit ja raportointi

Nuorisokoordinaattori kokoaa seurantatiedot vuosittain ja laatii yhteenvedon Elävä Kainuu Leaderin hallitukselle. Tulokset kootaan myös Leader-ohjelman virallisiin seurantatietoihin. Raportointi tehdään selkeällä, visuaalisella tavalla, joka on helposti jaettavissa nuorille ja kumppaneille.

MÄÄRÄLLISET MITTARIT

- ROJEKTI-hakemusten määrä ja hyväksyttyjen hankkeiden lukumäärä vuosittain
- Toteutettujen tapahtumien, työpajojen ja koulutusten määrä
- Osallistuneiden nuorten määrä ja ikäkauma
- Osallistuneiden kuntien ja toimijoiden lukumäärä
- Nuorisotyöryhmän kokoontumisten ja päätösten määrä

LAADULLISET MITTARIT

- Nuorten kokemus osallisuudesta ja vaikutusmahdollisuuksista (vuosittaiset kyselyt nuorisotyöryhmälle, haastattelut)
- Nuorten palautteet hankkeista ja tapahtumista
- Yhteistyökumppaneiden arviot yhteistyön toimivuudesta
- Viestinnän tavoitettavuus ja tunnettavuus

6.2 Palautekanavat ja jatkuva arviointi

Palautetta kerätään monikanavaisesti eri tavoin, kuten kyselyillä, työpajojen yhteydessä, sosiaalisen median kautta saaduilla kommenteilla sekä verkkosivuilla olevien avoimien palautelomakkeiden avulla. NuorisoLeaderin nuorisotyöryhmä toimii palautteen tulkkina käsittelemällä saadut palautteet ja tekemällä niiden pohjalta kehitysehdotuksia toiminnan ohjaamiseen.

Jatkuva arviointi perustuu vuorovaikutukseen ja oppimiseen. Jokaisen hankkeen jälkeen pysähdytään lyhyesti arvioimaan, mitä opittiin ja mitä seuraavalla kerralla tehdään toisin. Tällä tavoin palautteesta muodostuu luonteva osa toimintaa sen sijaan, että se olisi erillinen velvoite.

6.3 Strategian päivityskäytännöt

Strategiaa tarkastellaan ja päivitetään säännöllisesti, vähintään kerran vuodessa nuorisotyöryhmän ja Elävä Kainuu Leaderin henkilöstön yhteisessä työpajassa. Päivityksissä hyödynnetään seurantatietoja, palautteita ja verkostanalyysin tuloksia. Tarvittaessa painopisteitä tai mittareita muokataan vastaamaan nuorten muuttuvia tarpeita ja Leader-ohjelman tavoitteita.

7. LIITELUETTELO

Liite 1. NuorisoLeader -esiselvityshankkeen loppuraportti

Liite 2. NuorisoLeader -toimintamalli

Liite 3. NuorisoLeader -verkostanalyysi